

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm I. eod. Tit. in 6. Is qui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

CAPITVLVM XV.

Cùm decorem.

Filij Canonorum illegitimè natis conferri non debent beneficia in ijs Ecclesijs, in quibus Patres eorum canonicatum obtinent.

CAPITVLVM XVI.

Ad abolendam.

Filij Canonorum illegitimi, præsertim si spurij sint (siue nati ex mulieribus, cum quibus tempore conceptionis, aut natiuitatis matrimonium consistere non potuisset) in eisdem secularibus ecclesijs, in quibus eorum patres instituti sunt, Canonici fieri non possunt. Et si quis talem instituere præsumperit, à beneficijs suis suspendatur. Ita hoc c. intelligit Gl. ver. illegitimi, & Innoc. hic.

Nota hic argumentum à sensu contrario: Cùm enim Pontifex specificè ac limitatè prohibeat filios illegitimos canonicos institui in ecclesijs secularibus, in quibus patres eorum canonicatum assecuti sunt; censetur permittere, vt filij illegitimi recipiantur in ecclesijs Canonorum regularium, in quibus patres eorum professi sunt. Ita Gl. hic ver. ecclesijs. Sed quid de hac re iure nouo statutum sit, dixi suprà c. 2.

CAPITVLVM XVII.

Dilectus.

Si filius legitimus patri suo in eadem ecclesia absque Sedis Apostolicæ dispensatione, immediatè successit, inde, prout sacri canones statuunt, amouendus est: Tametsi asseratur, quòd Legatus Apostolicus cum eo dispensarit.

NOTANDVM Vn. Legatus Sedis Apostolicæ non potest in vniuersalibus canonibus dispensare, nisi id ei aut præscripta consuetudine, aut speciali priuilegio competat.

CAPITVLVM VLT.

Nimis.

Filij sacerdotum, & alij illegitimè nati Clerici ad dignitates, personatus, & curata beneficia absque Sedis Apostolicæ dispensatione promoueri non possunt; sin autem ita promoti sint, remoueri debent.

Hinc verò per sensum contrarium colligunt DD. Quòd Episcopus cum illegitimis dispensare possit ad beneficia simplicia, vt expressius habetur in c. 1. eod. in 6.

Sed quæres: Si beneficium simplex v.g. ecclesie Collegiatæ Canonicatus curam animarum per accidens annexâ habet, propter vniuersitatem Ecclesie parochialis, vtrum ad illud beneficium consequendum Episcopus cum illegitimo ex causa iusta dispensare possit? Resp. affirmatiuè cum Lappo in cit. c. 1. n. 3. Ancharano ibid. q. 1. contra Gl. ver. tale. Quia beneficium vniuersum per se non confertur, sed accessoriè cum principali, cuius naturam & conditiones sequitur, vt dixi lib. 4. tr. 2. c. 9.

CAPITVLVM I. eod. Tit.
in 6.

Is qui.

PARAPHRASIS.

Illegitimè nati per Episcopi dispensationem (si alio impedimento canonico non laborent) ad ordines minores, & beneficium, cui cura animarum non incumbit, promoueri possunt: dummodò tale beneficium sit, vt limites dispensationis Episcopalis non excedat. Sed ad maiores ordines, & beneficia curata absque Apostolicæ Sedis dispensatione promoueri nequeunt.

§. Ille verò.

Qui à Sede Apostolica dispensationem accepit, vt non obstante defectu natalium, beneficium, etiam curatum, consequi possit.

possit; is prætextu huius dispensationis, quippe quæ tanquam à iure communi exorbitans strictam interpretationem mereatur) vnicum tantum beneficium obtinere potest.

SUMMARIUM.

1. Aliud est legitimum; aliud verò dispensatio cum illegitimo ad certum actum seu effectum, v.g. ad ordines, beneficia.
2. Discrimen I. Legitimitas est absolutè dicta natalium restitutio; ita ut per se legitimatus gaudeat omnibus legitimorum iuribus.
Dispensatio non abolet defectum natalium, sed tribuit ut eo non obstante illegitimus ad unum vel plures actus legitimos admitti possit.
3. Discrimen II. Dispensatio strictam interpretationem; latam autem habet legitimitas.
4. Discrimen III. Legitimitas proprium Principis privilegium est; Dispensatio autem etiam quandoque ordinario iure inferioribus competit.
5. Beneficia simplicia, quæ limites dispensationis Episcopalis excedunt, sunt, quæ vel secundum ius commune, vel secundum consuetudinem Curia Rom. vel ecclesie particularis iuratum, aut à Sede Apostolica confirmatum statutum illegitimus provenire non possunt.
6. Dispensatio papalis super natalium defectu explicari debet, ut non plus conferat, quam verba strictè accepta significant.

Primum sciendum est, quòd aliud sit legitimum, aliud verò dispensatio cum legitimo ad certum actum, seu effectum, v.g. ad ordines, ad beneficia. Inter hæc enim varia discrimina sunt: Primum & præcipuum, quòd legitimitas sit absolutè dicta natalium restitutio, ita ut legitimatus omnibus legitimorum iuribus gaudere possit, iuxta l. quæris, ff. de natalibus restituendis. Præterquam si aliqua vel in ipso rescripto, vel communi iure, aut consuetudine regni specialiter exce-

pta sint. Quomodo legitimatus in civilibus succedere non potest in paterna nobilitate, feudo, &c. Et legitimatus in Ecclesiasticis promovetur non potest sine nova Pontificia dispensatione ad dignitatem Episcopalem vel Cardinalitiam, ut dixi lib. 5. tr. 10. p. 3. c. 5. n. 17. & 18. At verò dispensatio absolutè non abolet defectum natalium, sed tribuit, ut eo non obstante, illegitimus ad unum vel plures actus legitimos admitti possit. Ex quo nascitur alterum discrimen; Quòd dispensatio in defectu natalium, cum iuri communi (quod favorabile est) deroget, strictam interpretationem habere debeat, ut dicitur in hoc c. 5. sanè, & consentit c. non potest, 21. de præb. in 6. iun. Gl. magna. At verò legitimitas, cum sit gratia & beneficium Principis, amplam potiùs interpretationem mereatur, quod notarunt Lappus & Ancharanus super hoc c. Cotiar. in epit. 4. decretal. p. 2. c. 8. §. 8. n. 5. Molina to. 1. de iust. tr. 2. disp. 173. n. 3. Tertium discrimen. Legitimitas, seu natalium restitutio proprium Principis privilegium est. At verò dispensatio in ordine ad certum actum, vel effectum etiam inferioribus quandoque communi & ordinario iure competit, v.g. Episcopis, ut cum illegitimis subditis, vel saltem diocesanis suis dispensare possit ad ordines minores, & beneficia simplicia.

Nunc quæritur: Quænam beneficia simplicia sint, quæ limites dispensationis Episcopalis excedunt. Resp. Ea sunt, quæ vel secundum ius commune, vel secundum consuetudinem Curia Romanæ, vel secundum Ecclesie particularis iuratum, aut à Sede Apostolica confirmatum statutum illegitimis provenire non possunt. Exemplum primi: Illegitimus per Episcopi dispensationem consequi non potest beneficium simplex in ecclesia, ubi pater eius beneficiatus est, aut fuit. Exemplum secundi. Illegitimus per Episcopi dispensationem non potest consequi Ecclesie cathedralis Canonicatum, ut docet Rebuffus in praxi tit. de dispensat. super defectu natalium, n. 10. Quandoquidem etiam Papa in dispensatione cum illegitimo ad beneficia quæcunque excipere solet dignitates

& Canonicatus in ecclesia Cathedrali, & primam seu principalem in Collegiata, sicuti testatur Garcias de benef. p. 7. c. 2. n. 71. Vtrum autem, spectato iure comuni & abstrahendo à consuetudine Curie, Episcopus cum illegitimo ad canonicatum Ecclesie Cathedralis dispensare possit, disputant hic DD. & multi affirmant, inter quos Archidiaconus & Dominicus contra Ioan. Monachum hic, n. 7. & Gl. hic ver. beneficium. Videri potest Less. lib. 2. de iust. c. 34. n. 86.

Exemplum tertij. Si Canonici Ecclesie Collegiate statutum fecerint, vt nemo in Capitulum recipiatur, nisi legitime natus sit, non potest in eo Episcopus, vel similis Prælatus dispensare, si iurauit se quoque illud seruaturum; vel si Apostolica auctoritate confirmatum est. Idemque est, si Capitulum statutum habeat à Papa confirmatum, vt in Canonicum nemo recipiatur, nisi in maioribus ordinibus constitutus sit: cum enim Episcopus non possit cum illegitimo dispensare in ordine ad ordines maiores, consequenter non poterit eum habilitare ad eius ecclesie canonicatum, nisi prius à Papa dispensationem accepisset, vt ordines sacros suscipere ei liceat. Videri potest Ioan. Monachus n. 4. Lappus n. 5. & Anchoranus. §. Quæro, vtrum. Qui tamè probabiliter aiunt, Episcopum in tali casu dispensare posse, si beneficium, vt ordinariè accidit, non requirat sacrum ordinem actu, sed vt intra annum promoueatur: iuxta c. commissa, 35. in 6. de elect. Si enim dispensatus intra annum non promoueatur, amoueri poterit, sin autem accepta noua dispensatione à Sum. Pontifice, ordinetur, tum beneficium retinebit.

s. Sanè, vt supra.

NOTANDUM Vn. Dispensatio Papalis super natalium defectu, ita explicari debet, vt non plus conferat, quam verba strictè accepta significat. Quæ de re legi possunt, quæ congerunt Rebuffus cit. tit. de dispensat. super natalium defectu, n. 41. & seqq. Sairus in thesauro, cit. lib. 6. c. 11. n. 17. Couar. in 4.

decret. p. 2. c. 8. §. 8. n. 5. Videl. Si Papa cum illegitimo dispensauit, vt ordines suscipere possit, intelligendum est de minoribus tantum: Si dispensauit ad ordines, etiam sacros, non censetur etiam dispensasse ad beneficium, Quod tamen mihi non placet: quandoquidem secundum canones ordinato in sacris debetur beneficium, c. proposuit, hoc tit. Si ergo Papa concessit prius, censeri debet etiam concessisse consequens, iuxta ea quæ dicam in c. cum teneamur, 6. de præb. Præterea qui à Papa dispensatus est ad beneficia, non potest idcirco obtinere pensionem, cum pensio propriè non sit beneficium: Item qui ad beneficia simpliciter dispensatus est, non potest promoueri ad curata: Et qui ad curata etiam dispensationem obtinuit, non ideo eo sequi potest dignitates, aut personatus Ecclesiarum: Et qui ad beneficia quæcumque, etiam dignitates, non ideo obtinere potest principalem in Ecclesia Collegiata, nec maiorem post Episcopalem in Cathedrali: quia secundum stylum Curie hæc dignitates specialem expressionem requirunt, ideoque in generali concessione, seu dispensatione non comprehenduntur, argum. reg. 81. in 6. Denique dispensatus ad dignitates quascunque non ideo habilis censetur ad Episcopatum, vel Cardinalatum, ob eandem specialitatis rationem.

Denique vt ex hoc § colligitur, dispensatus à Pontifice ad beneficium simplex, aut curatum, si eo retento, aliud beneficium consequi velit, non tantum prioris mentionem facere debet, sed etiam natalium defectum exprimere, vt ex communi docet Couar. cit. §. 8. n. 5. Molin. cit. disp. 173. num. 35. Sed neque dimisso vno beneficio, super quo dispensatus est illegitimus, aliud obtinere potest absque noua dispensatione. Cuius rationem affert Ioan. Monachus hic, quia prior dispensatio si data sit super certo beneficio, effectum suum consecuta fuit, ideoque eius efficacia cessat. At verò legitimatio semel data semper manet & operatur. Porro si Papa cum illegitimo indeterminatè dispensarit, ad beneficium aliquod consequen-

sequendum, tunc vno dimisso aliud consequi poterit, ut bene hic distinguunt Dominicus de Geminiana, & Anchoranus.

CAPITVLVM II.

Si is.

PARAPHRASIS.

Titius illegitimè natus impetrauerat à Papa dispensationem ad omnes ordines, & beneficium, etiam curatum consequendum. Postea aliam dispensationem obtinuit, ut liceat ipsi duo, aut plura beneficia curata habere, nulla facta mentione defectus natalium; hoc casu ait Pontifex Bonifac. VIII. posteriorem dispensationem subreptitiam, & nullius momenti esse: Quia verisimile non est, Pontificem eam concessurum fuisse, si natalium defectus expressus fuisset.

SUMMARIVM.

1. Dispensatio super impedimento restringitur ad tenorem postulationis.
2. Dispensatio Papalis facta ex motu proprio, seu ex certa scientia, non requirit, ut totum impedimentum exprimatur in literis.

Pro confirmatione huius responsi in primis repetendum est, quod dixi præced. c. & notat hic Anchoranus: Licet legitimatus à Principe, alia iura ac priuilegia consequi possit, tamen si defectum natalium subtrahat, cum is per legitimationem sublatus sit; secus tamen est in dispensato ad certum effectum, v. g. vnum beneficium curatum accipiendum: Is enim nihilominus illegitimus manet; consequenter in impetratione nouæ gratiæ, quæ illegitimis non facile concedi solet, debet defectum natalium iterum explicare. Deinde aduertendum est ex Lappo c. 1. n. 6. hoc tit. & lib. Si Papa ad alicuius petitionem dispense super impedimento, tum dispensatio restringitur ad ea, quæ à postulante proposita sunt, consequenter si totum impedimentum non est expressum, dispensatio non valet; eum personam non omnino habilem faciat. Sicuti apparet in casu huius c. Siquidem Titius ad obtinendum alterum curatum habet duo impedimenta, videlicet quod vnum iam habeat & retinere velit, & quod natalium defectu laboret: quare vtrumque in petitione explicare debet.

Sin autem Papa motu proprio, seu ex certa scientia dispense, tunc non requiritur, ut totum impedimentum in literis exprimatur; cum sufficiat clausula generalis, non obstantibus, per quam omnia impedimenta sublata censentur, quæ Apostolica potestate auferri possunt, ac solent.

TITVLVS XVIII.

DE SERVIS NON ORDINANDIS,
ET EORVM MANVMISSIONE.

Serui, quæ hoc tit. docentur, in his consistit. Serui, seu mancipia ordinari non debent, nisi à dominis suis manumissi, seu libertate donati sunt, c. 1. & c. 5. consuluit, hoc tit. Quare si quis

domino ignorante in minoribus ordinatus fuit, potuit eum sibi vendicare seu repetere, c. 2. eod. Sin autem in sacris domino inuito ordinatus esset, quid agendum fuerit, dixi lib. 1. Th. mor. tr. 5. p. 5. c. 8. n. 1. & de hac re mentio fit in c. penult. hoc tit. Interdum verò